

Nr 33.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående upptagande å riksstaten för budgetåret 1949/50 av ett underskott för luftfartsfonden.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande luftfartsfonden, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1949 (bilaga 18), föreslagit riksdagen att för Luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1949/50 upptaga ett underskott av 6 700 000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1948 års statsverksproposition framlagda förslag har riksdagen för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1948/49 upptagit ett underskott av 5 miljoner kronor.

Genom beslut den 17 juni 1948 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för luftfartsverkets driftkostnader för budgetåret 1948/49.

	Kronor.
1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar	1 340 000
2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader	296 000
3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar	1 899 000
4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader	190 000
5. Underhåll och drift av luftfartsleder	1 035 000
6. Hyres- och arrendeavgifter m. m.	110 000
7. Förbindelsetjänst	2 700 000
8. Utgifter för väderlekstjänst	1 266 000
9. Sveriges bidrag till internationella civila luftfartsorganisationen	300 000
10. Pensionskostnader	3 000
11. Diverse utgifter	45 000
12. Projektering av flygplatser	15 000
13. Avsättning till värdeminskningsskonto	1 000
Summa kronor	9 200 000.

I anslutning härtill har vidare fastställts personalförteckning för tjänstemän å ordinarie stat och extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24. Härjämte ha meddelats regleringsbestämmelser beträffande avlönings- och omkostnadsposterna av i huvudsak samma omfattning som gäller för statsförvaltningen i allmänhet.

I skrivelse den 1 november 1948 har *luftfartsstyrelsen* framlagt förslag angående anslag till luftfartsväsendet för driftkostnader för budgetåret 1949/50 m. m.

Luftfartsstyrelsen har efter en redogörelse för lufttrafikens omfattning under 1947 och 1948 framhållit, att den betydande expansion inom luftfarten, som ägt rum under de senaste åren, försiggått i ett tempo som — i förening med av nuvarande ogynnsamma konjunkturelläge orsakade svårigheter — för flygbolagens del medfört betydande påfrestningar i ekonomiskt hänseende. De vanskligheter för civilflyget, som under senare tid uppkommit till följd av valutarestriktioner och därav följande minskad resefrekvens samt svårigheter att anskaffa lämplig flygmateriel m. m. och vilka nära sammanhånga med det labila internationella läget över huvud taget, synas nödvändiggöra en ökad rationalisering och effektivisering av verksamheten för att återställa den ekonomiska stabiliteten. Självfallet komma nämnda omständigheter att i viss utsträckning återverka även på den erforderliga mark- och flygsäkerhetsorganisationen, varför luftfartsstyrelsen vid uppdraget av driftkostnadsstat för nästa budgetår ansett försiktigheten bjuda att räkna med en driftinkomst, som endast obetydligt överstiger inkomsten under innevarande budgetår.

Styrelsen erinrar i detta sammanhang, att styrelsen i samband med inkomstberäkningarna för nästa budgetår, med utgångspunkt från nu kända planer för flygtrafikens omfattning, företagit en omprövning av de tidigare inkomstkalkylerna, vilka slutade på en sammanlagd inkomst under budgetåret 1948/49 av ca 4 300 000 kronor. Därvid har det visat sig, att inkomsterna under innevarande budgetår torde bli avsevärt lägre än vad som beräknats och totalt uppgå till i runt tal 2 900 000 kronor, varvid styrelsen räknat med följande ungefärliga inkomstbelopp, nämligen hyror och arrenden 1 035 000 kronor, trafikinkomster 1 700 000 kronor, besiktningssavgifter 82 000 kronor, ersättning för väderleksobservationer 8 000 kronor och diverse inkomster 75 000 kronor.

Rörande anledningen till minskningen av driftinkomsterna torde få hänvisas till propositionen (s. 2 och 3).

Trots stor återhållsamhet i fråga om luftfartsverkets utgifter under nästa budgetår har luftfartsstyrelsen vid uppdraget av sina beräkningar nödgats konstatera tillkomsten av relativt betydande utgiftsökningar under vissa utgiftsposter. Beräkningarna sluta på en sammanlagd utgiftssumma av 9 933 000 kronor. Då inkomsterna uppskattas till 3 200 000 kronor, skulle luftfartsverkets underskott således komma att uppgå till 6 733 000 kronor.

Styrelsen har i anslutning härtill lämnat följande specifikation över inkomst- och utgiftsposterna, varvid såsom jämförelse även upptagits motsvarande belopp för innevarande budgetår.

<i>Inkomster</i>	1948/49	1949/50
1. Hyror och arrenden	1 035 000	1 165 000
2. Trafikinkomster	1 700 000	1 875 000
3. Besiktningssavgifter	82 000	110 000
4. Ersättning för väderleksobservationer	8 000	—
5. Diverse inkomster	75 000	50 000
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor 2 900 000	3 200 000

<i>Utgifter</i>	1948/49	1949/50
1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar	1 340 000	1 380 000
2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader	296 000	293 000
3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar	1 899 000	1 960 000
4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader	190 000	210 000
5. Underhåll och drift av luftfartsleder	1 035 000	1 035 000
6. Hyres- och arrendeavgifter m. m.	110 000	190 000
7. Förbindelsetjänst	2 700 000	2 700 000
8. Utgifter för väderlekstjänst	1 266 000	1 305 000
9. Sveriges bidrag till internationella civila luftfartsorganisationen	300 000	370 000
10. Pensionskostnader	3 000	5 000
11. Diverse utgifter	45 000	45 000
12. Projektering av flygplatser	15 000	15 000
13. Avsättning till värdeminskningsskonto	300 000	425 000
	Summa kronor 9 499 000	9 933 000
	Beräknat underskott 6 599 000	6 733 000.

Luftfartsstyrelsens framställning utmynnar i en hemställan, att, så vitt nu är i fråga, Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1949/50 upptaga ett underskott av i runt tal 6 735 000 kronor.

Över luftfartsstyrelsens framställning har utlåtande avgivits av *statens sakrevision*, som bland annat framhållit att sakrevisionen av vissa i utlåtandet närmare angivna skäl funnit angeläget att göra luftfartsverkets organisation och verksamhet till föremål för särskild granskning. Arbetet härmed väntas vara avslutat senast under mars månad 1949. I anslutning härtill har sakrevisionen anfört följande.

Den hittillsvarande utredningen har givit vid handen, att de utgiftsposter, som äga samband med trafikledning, förbindelseväsende och flygväderlekstjänst, påkalla särskild uppmärksamhet. Det synes icke uteslutet, att genom vissa organisationsförändringar m. m. omkostnaderna för dessa verksamhetsgrenar kunna nedbringas. Likaså synas vissa ekonomiska fördelar kunna vinnas genom samordning vid flygplatserna av den utav luftfartsverkets lägre personal och aktiebolaget Aerotransports stations- och verkstadspersonal utförda verksamheten. Dessutom övervägas även andra åtgärder av mera begränsad räckvidd, såsom nedläggande av smärre flygfält, slopande av optiska fyror o. d. vilka åtgärder kunna antagas var för sig medföra vissa besparingar.

Med hänsyn till att utredningen ännu icke slutförts inskränker sig sakrevisionen till att uttala, att luftfartsstyrelsens föreliggande anslagsäskanden, särskilt i den mån desamma beröra förutnämnda verksamhetsområden, synas böra tillmötesgåas endast i den mån sådant befinnes oundgängligen nödvändigt.

Departementschefen har anfört följande.

Den av 1947 års riksdag godkända omläggningen av redovisningen å luftfartsfonden medförde med tillämpning från och med budgetåret 1947/48 att belastningen på luftfartsfonden bokföringsmässigt ökade med i runt tal 2

miljoner kronor. Underskottet å fonden beräknades på grund härav komma att för nämnda budgetår stiga till omkring 5 miljoner kronor. Det verkliga underskottet för detta budgetår uppgick till ca 5,2 miljoner kronor.

Såsom underskott å luftfartsfonden för budgetåret 1948/49 upptog riksdagen ett belopp av 5 miljoner kronor. Vid anmälan av frågan i 1948 års statsverksproposition framhöll jag, att det ej vore osannolikt att underskottet kunde bli större med hänsyn till den minskade trafik som bleve en följd av arbetskonflikten vid aktiebolaget Aerotransport. På grund av flera samverkande omständigheter, för vilka luftfartsstyrelsen närmare redogjort, kunna inkomsterna å luftfartsfonden för innevarande budgetår icke beräknas till högre belopp än ca 2,9 miljoner kronor mot ca 4,3 miljoner kronor enligt beräkningen hösten 1947. På grund härav och då utgifterna väntas överstiga de hösten 1947 beräknade med 0,2 miljon kronor beräknar luftfartsstyrelsen underskottet å fonden för innevarande budgetår till i runt tal 6,6 miljoner kronor.

För nästa budgetår har luftfartsstyrelsen uppskattat underskottet till ca 6,7 miljoner kronor. Styrelsen har därvid räknat med en i förhållande till innevarande budgetår obetydligt ökad driftinkomst. På utgiftssidan ha vissa utgiftsökningar ansetts nödvändiga. I anledning härav vill jag erinra om den granskning av luftfartsverkets organisation och verksamhet som för närvarande pågår genom statens sakrevision. Granskningen väntas bli avslutad senast under mars månad 1949. Sakrevisionen anser sig emellertid redan nu kunna uttala, att det icke synes uteslutet att nedbringa omkostnaderna å vissa utgiftsposter samt nå besparingar genom samordning av den vid flygplatserna tjänstgörande personalen m. m. I detta sammanhang vill jag ytterligare understryka vikten av att den största sparsamhet iakttages för framtiden och att endast oundgängligen nödvändiga utgifter göras för luftfartsverket. Det är givetvis vanskligt att beräkna det under nästa budgetår uppkommande underskottet å luftfartsfonden. I avbidan på resultatet av sakrevisionens granskning anser jag mig böra förorda, att ett belopp av 6,7 miljoner kronor upptages såsom underskott å luftfartsfonden för nästa budgetår. Sedan granskningsresultatet framlagts, torde därav betingade begränsningar av utgifterna böra vidtagas vid fastställande av staten för luftfartsverkets driftkostnader för nästa budgetår.

Utskottet. Vid framläggandet i 1948 års statsverksproposition av beräkningarna rörande luftfartsverkets inkomster och utgifter under innevarande budgetår anmäldes att luftfartsstyrelsen beräknat inkomsterna komma att uppgå till omkring 4,3 miljoner kronor och utgifterna till omkring 9,5 miljoner kronor. Med utgångspunkt härifrån upptogs å riksstaten för budgetåret 1948/49 ett underskott för luftfartsfonden av 5 miljoner kronor. Av årets statsverksproposition inhämtas, att underskottet för innevarande budgetår numera beräknas komma att uppgå till omkring 6,6 miljoner kronor. Ökningen av underskottet beror i stort sett på att inkomsterna beräknas nedgå i förhållande till beräkningarna hösten 1947.

Luftfartsstyrelsen räknar med hänsyn till rådande stagnation i den civila luftfarten även för nästa budgetår med ett underskott, uppskattat till 6,7 miljoner kronor. I förhållande till innevarande budgetår utgör ökningen på utgiftssidan omkring 0,4 miljon kronor.

1948 års riksdag uttalade vid behandlingen av motsvarande fråga, att riksdagen icke hade något att erinra mot att staten för luftfartsfonden, i var-

je fall för budgetåret 1948/49, fastställdes i samma ordning som gällde för övriga affärsverk. Utskottet finner i rådande läge icke något vara att erinra mot att enahanda ordning tillämpas jämväl för nästa budgetår. Utskottet vill emellertid därvid understryka departementschefens uttalande, att den största sparsamhet bör iakttagas vid fastställande av staten för luftfartsverkets driftkostnader och att av statens sakrevision antydda möjligheter att å vissa utgiftsposter nedbringa omkostnaderna tillvaratagas.

Kungl. Maj:ts förslag att underskottet för luftfartsfonden för nästa budgetår upptages med 6,7 miljoner kronor tillstyrkes av utskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1949/50 upptaga ett underskott av 6 700 000 kronor.

Stockholm den 1 mars 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Iwar Anderson, Heiding, Gillström, Johan Eric Ericson, Näsström, Sundelin, Erik Gustaf Andersson och Andréé; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Malmberg i Skövde, Svensson i Grönvik, Bergström, Boman i Kieryd, Hjalmarson, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Åkerström, Petterson i Degerfors, Kollberg och Hansson i Skegrie.
